

Звіт
про діяльність управління з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради
за 2024 рік

Основним завданням управління з питань екологічної безпеки міської ради є забезпечення реалізації екологічної політики міської ради, спрямованої на охорону навколишнього природного середовища.

Управління є органом управління майном комунального ремонтно-будівельного підприємства «Зеленбуд» та комунального підприємства «Титан».

Управлінням розроблено Програму про фінансування природоохоронних заходів за рахунок екологічних надходжень, при розробці якої враховані вимоги постанови КМУ від 17.09.1996 №1147 «Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів».

План за Програмою на 2024 рік складався з прогнозних надходжень екологічного податку, збору за забруднення навколишнього природного середовища та грошових стягнень за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності в сумі 25 850,0 тис.грн.

Протягом року управлінням були підготовлені зміни до Програми, затверджені рішенням міської ради від 05.06.2024 №11 та 23.10.2024 №13.

У 2024 році виконувались та фінансувались заходи Програми, які відповідають вимогам постанови КМУ №590 від 09.06.2021 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» (зі змінами).

Виконані в повному обсязі наступні заходи:

«Придбання технологічного обладнання для каналізаційних насосних станцій та мереж каналізації для заміни такого, що використало свої технічні можливості» на суму 2 796,060 тис. грн. (КП «Водоканал» придбано комутаційний модуль з вакуумний вимикачем – 4 одиниці; пристрій ручного вмикання – 1 одиниця; засувки різного діаметру – 16 одиниць. Економія коштів за договорами складає 3,940 тис.грн.);

Оновлено матеріально-технічну базу комунальних підприємств КРБП «Зеленбуд» та КП «Титан», а саме:

«Придбання машини для збору та транспортування рідких побутових відходів» на суму 3 019,500 тис.грн. – придбано машину для КП «Титан», для ефективного виконання робіт з санітарного очищення мобільних туалетних кабін;

«Придбання машини для збору, транспортування та складування відходів розчищення зелених насаджень» на суму 8 589,600 тис.грн. Було придбано 2 автомобіля для комунальних підприємств «Титан» та «Зеленбуд» вартістю кожна по 4 294,800 тис.грн. Економія коштів за договорами складає 2,400 тис.грн.);

«Придбання обладнання для перероблення відходів розчищення зелених насаджень» для КП «Титан» на суму 669,00 тис.грн. Придбано подрібнювачі пнів в кількості 2 одиниці. Економія коштів за договором складає 1,00 тис.грн.);

«Придбання обладнання для перероблення відходів розчищення зелених насаджень» для КРБП «Зеленбуд» на суму 2 532,174 тис.грн. Придбано подрібнювачі (корчувачі) пнів в кількості 7 одиниць.

Придбання техніки та машин надасть можливість значно замінити ручну працю на механізовану, зменшити витрати на паливе та обслуговування техніки.

Виконані «Заходи з озеленення міста» на загальну суму 4 686,223 тис.грн. (КРБП «Зеленбуд» - 4 219,221 тис.грн. та КП «Титан» - 467,002 тис.грн.) Було висаджено 3560 одиниць зелених насаджень в місті.

«Забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, видалення відходів по вул.Феросплавна, 1 м.Запоріжжя» на суму 1 846,244тис.грн. Зібрано та вивезено 985 тон. безхазяйного сміття.

Захід «Розробка Програми охорони довкілля щодо поетапного зниження викидів забруднюючих речовин суб'єктами господарювання м.Запоріжжя» на суму 1 703,358 тис.грн. виконувався у 2024 році. За рішенням робочої групи по вирішенню питань покращення атмосферного повітря міста Запоріжжя у грудні 2024 року підписано додаткову угоду про подовження строку дії договору, вартість розробки Програми по договору на наступний рік не змінилась.

Всього за Програмою сума фінансування становить 23 708,570 тис.грн., тобто 92% від плану Економія коштів за укладеними договорами протягом 2024 року з урахуванням коштів по заходу, виконання якого подовжено на наступний рік складає 2 141,429 тис.грн.

Протягом 2024 року здійснювалась реалізація заходів за Програмою розвитку та обслуговування зеленого господарства міста, в рамках якої було здійснено догляд за зеленими насадженнями, утримання зелених зон міста, а також територій парків та скверів.

В господарському віданні комунального підприємства «Титан» знаходиться 25 фонтанів, 163 туалети та обслуговується 149,1 га парків та скверів, 16,74 га міських пляжів, 23 об'єкта пам'ятників та пам'ятних знаків, 49 об'єктів дитячих та спортивних майданчиків.

Також, в господарському віданні комунального ремонтно-будівельного підприємства «Зеленбуд» знаходиться 89,91 га територій парків та скверів.

Відповідно укладеного договору з управлінням з питань екологічної безпеки міської ради обслуговуються та утримуються 546,89 га територій, які знаходяться в оперативному управлінні районних адміністрацій.

Для забезпечення території міста в належному санітарному стані протягом року виконувався комплекс робіт, основними з яких є санітарне очищення території об'єктів благоустрою та їх елементів, покіс трави та карантинних рослин, видалення аварійних та сухостійних дерев, поточний ремонт та утримання малих архітектурних форм та інше.

На виконання Програми фінансування здійснювалось по таких напрямках:

- утримання балансових об'єктів - парків, скверів та поточний ремонт їх елементів на суму 74 002,5 тис. грн;
- утримання об'єктів благоустрою зеленого господарства та їх окремих елементів на суму 74 237,5 тис. грн;

- утримання міських пляжів та поточний ремонт їх елементів на суму 7 579,5 тис. грн;
- утримання та поточний ремонт фонтанів на суму 8 860,4 тис. грн;
- забезпечення функціонування громадських вбиралень, мобільних та модульних туалетів на суму 9 699,3 тис. грн;
- енерго та водо постачання парків, пляжів, фонтанів, туалетів на суму 3 772,8 тис. грн;
- заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха та благоустрій територій, які пов'язані з евакуацією населення на суму 957,8 тис. грн.

В 2024 році з метою оновлення матеріально-технічної бази комунальних підприємств придбано та отримано спеціальної техніки та обладнання, а саме: для потреб КП «Титан» придбано техніку і обладнання у кількості 39 од. на суму 4 314,6 тис. грн. (колісний трактор, навісне обладнання для нього, в тому числі для корчування пнів, щітки для прибирання сміття та снігу, газонокосарки тракторні; 30 біотуалетів, в тому числі 5 од. з інклюзивною конструкцією).

Також погашена заборгованість за отримані обладнання і техніку у 2023 році в сумі 2 761,7 тис. грн.

За дорученням міської ради (рішення міської ради від 30.06.2016 №61) та виконавчого комітету міської ради (рішення виконавчого комітету міської ради від 12.07.2016 №375 зі змінами) управління супроводжує роботу постійно діючої комісії з питань визначення стану зелених насаджень та їх відновної вартості.

У 2024 році управлінням у складі постійно діючої комісії з питань визначення стану зелених насаджень та їх відновної вартості за зверненнями юридичних та фізичних осіб здійснено обстеження 7120 дерев та оформлено 514 актів обстеження зелених насаджень, що підлягають видаленню.

Згідно з затвердженим Алгоритмом дій структурних підрозділів виконавчого комітету Запорізької міської ради та правоохоронних органів на інформацію про забруднення атмосферного повітря, у 2024 році управлінням організовані та проведені виїзди для обстеження територій, що розташовані у Дніпровському, Заводському, Комунарському, Олександрівському та Шевченківському районах міста.

У виїздах також приймали участь представники районних адміністрацій міської ради по районах, департаменту правового забезпечення міської ради, Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області) та представники РУП ГУНП в Запорізькій області.

Під час комісійних обстежень територій здійснювалась фотофіксація правопорушень. За результатами складався відповідний акт.

Матеріали за результатами виїздів направлені до Запорізької обласної прокуратури для вжиття заходів реагування в межах повноважень.

Протягом поточного року Запорізькою обласною прокуратурою відкрито чотири кримінальні провадження.

Представники управління протягом 2024 року приймали участь у роботі груп мобільного моніторингу, створених Запорізькою обласною прокуратурою у червні 2023 року з метою запобігання, виявлення та припинення порушень природоохоронного законодавства.

До складу мобільних груп входять представники прокуратури, поліції, управління з питань екологічної безпеки міської ради, Державної екологічної інспекції Південного округу (Запорізька та Херсонська області).

Управлінням проаналізовані звернення громадян щодо забруднення повітря з урахуванням напрямків та швидкості вітру, визначені 4 основні територіальні зони міста де суб'єкти господарювання – ймовірні забруднювачі атмосферного повітря створюють суттєві незручності мешканцям.

Групами мобільного моніторингу визначено графік та маршрути обстеження територій.

За результатами виїздів групою мобільного моніторингу на даний час виявлені суб'єкти господарювання, які здійснювали забруднення атмосферного повітря викидами та відносно яких наразі правоохоронними органами вживаються заходи реагування в межах компетенції.

На теперішній час у нашому місті завершується робота з розробки Програми охорони довкілля щодо поетапного зниження викидів забруднюючих речовин суб'єктами господарювання м.Запоріжжя.

Було створено робочу групу по вирішенню питань покращення атмосферного повітря міста Запоріжжя (*розпорядження міського голови від 03.10.2022 №245р*).

До складу робочої групи увійшли представники органів місцевого самоврядування, органів виконавчої влади, підприємств, наукових установ та громадськість.

Протягом 2024 року управлінням було організовано проведення 5 засідань робочої групи у змішаному форматі.

Робоча група розробила та затвердила (*12 квітня 2023 року*) Завдання на розробку Програми.

Розробником Програми є дуже відома як у нашій країні так і закордоном - Державна установа «Інститут громадського здоров'я ім. О.М. Марзєєва Національної академії медичних наук України».

Учасниками Програми, зокрема, є:

- 20 основних забруднювачів повітря міста. Це підприємства I, II групи.
- близько 100 підприємств III групи, які мають паливовикористовуюче обладнання, що працює на твердих видах палива.

В рамках розробки Програми:

- проаналізовано близько 5 тисяч джерел викидів 120 підприємств міста;
- визначено основні джерела викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря підприємств міста;

- проведено оцінку впливу викидів основних забруднюючих речовин на стан атмосферного повітря міста за даними результатів розрахунків розсіювання забруднюючих речовин в атмосферному повітрі;

- проведено оцінку ризику для здоров'я населення м.Запоріжжя від впливу викидів основних забруднюючих речовин та джерел, що його створюють.

Програма передбачатиме комплекс заходів, направлених на зменшення забруднення атмосферного повітря міста фенолом, пилом, оксидом азоту, діоксидом азоту та формальдегідом.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», проєкт Програми проходить процедуру стратегічної екологічної оцінки, в рамках якої виконавчим комітетом міської ради отримані зауваження та пропозиції.

В період проходження процедури стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми громадськістю також було ініційовано проведення громадських слухань. Громадські слухання було проведено.

Пропозиції громадського обговорення та Протоколу громадських слухань були направлені розробнику Програми - Інституту Марзеєва для опрацювання в рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки проєкту Програми.

За результатами проведеного Інститутом Марзеєва математичного моделювання, рівні отриманих значень концентрацій фенолу та формальдегіду від джерел викидів проаналізованих підприємств не перевищують гігієнічні нормативи згідно з вітчизняними та міжнародними критеріями оцінки якості повітря.

Але, при цьому, перевищення по фенолу та формальдегіду періодично фіксують Запорізький обласний центр з гідрометеорології та Державна установа «Запорізький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України».

На черговому засіданні робочої групи надійшла пропозиція від Департаменту захисту довкілля облдержадміністрації щодо необхідності проведення розширеного аналізу вірогідних джерел викидів фенолу та формальдегіду, оцінку впливу викидів фенолу та формальдегіду зі стаціонарних джерел промислових підприємств міста, а саме: додатково врахувати в розрахунках викиди цих речовин від підприємств II та III групи.

Враховуючи цю пропозицію, робочою групою вирішено просити Інститут Марзеєва провести додаткові розрахунки оцінки впливу викидів фенолу та формальдегіду на стан атмосферного повітря міста, а також оцінки ризику для здоров'я населення від впливу викидів фенолу та формальдегіду з урахуванням отриманих від Департаменту захисту довкілля облдержадміністрації розширених даних по підприємствам II та III групи.

Враховуючи об'єктивні обставини, що виникли в результаті обговорення, робочою групою також запропоновано управлінню з питань екологічної безпеки міської ради та Інституту Марзеєва продовжити на 2025 рік строк дії Договору щодо надання послуги з розробки Програми.

Впровадження заходів Програми дозволить скоротити обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря промисловими підприємствами.

Протягом 2024 року управління здійснювався контроль за виконанням Угоди про спільні дії Запорізької міської ради та промислових підприємств у сфері покращення стану довкілля м.Запоріжжя від 15.10.2020 року та Меморандуму про спільні дії Запорізької міської ради та підприємств: ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Запоріжжкокс», ПрАТ «ЗАПОРІЖВОГНЕТРИВ», ТОВ «Запорізький ливарно-механічний завод» у сфері покращення стану довкілля м. Запоріжжя від 18.11.2020 року.

За отриманою інформацією, станом на 01.01.2025 підприємствами виконано в повному обсязі 46 заходів по скороченню викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел із загальним зниженням викидів на 487,0 т/рік.

На виконання заходів станом на 01.01.2025 підприємствами витрачено близько 871,0 млн.грн. власних коштів.

З метою виконання зобов'язань, взятих на себе в рамках Угоди та Меморандуму, промисловими підприємствами міста у 2024 році висаджено:

1450 дерев та кущів; 268986 од. квітників; улаштовано 12 887,0 м² газону.

Протягом цього року промисловими підприємствами міста було здійснено покіс карантинних рослин, в тому числі амброзії на території площею 323 га.

У 2024 році розпочато розробку концепції розвитку парків та скверів міста Запоріжжя, якою визначатиметься модель системи благоустрою та озеленення, що послужить основою для розробки програм та планів дій міської влади щодо розвитку системи благоустрою та озеленення території міста Запоріжжя, практичної діяльності підприємств та організацій, які здійснюють свою діяльність на території міста.

Спеціалістами управління з питань екологічної безпеки міської ради та КРБП «Зеленбуд» в рамках реалізації напрямку діяльності «Європейський проспект», обстежені зелені насадження вздовж вулично-шляхової мережі по пр.Соборному та прилеглий території (*до фасаду будинків*).

Всього по проспекту Соборний вздовж вулично-шляхової мережі (території, які обслуговуються КРБП «Зеленбуд») наявні:

дерев всього – 1519 од., з них у незадовільному стані – 106 од.; пнів – 110 од., вільних лунок – 251 од.

Протягом 2024 року: видалено пнів – 62 од.; висаджено дерев – 126 од. відповідного видового складу.

В межах бюджетних асигнувань, у 2025 році планується закінчити реалізацію напрямку «Європейський проспект» в частині відновлення зелених насаджень.

У 2024 році спеціалісти управління приймали участь у роботі Робочої групи з підготовки пропозицій щодо реформування державної системи моніторингу довкілля в Україні за напрямом «Атмосферне повітря», яка утворена наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України 21.08.2023 року № 588. В рамках цієї роботи опрацьовувався проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 827».

Також, управління брало участь у розробці та погодженні проєкту наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про затвердження Порядку інформування населення про якість повітря за основними показниками з використанням індексу якості повітря в Україні».

Спеціалісти управління протягом року брали участь у розробці Візії міста Запоріжжя до 2030 року разом з модераторами Громадської організації «Ro3kvit урбаністична коаліція для України», яка в стратегічному плануванні передбачає напрямки розвитку, цілі та завдання для створення бажаного образу міста з урахуванням потреб його мешканців та сталого розвитку. Управління брало участь у семінарах, обговореннях проблематики міста, шляхів їх вирішення, анкетуванні. Готувалась та надавалась вихідна інформація, оброблялись пропозиції, підсумкові документи. Плідна співпраця з експертами з різних напрямків проводилась у міжсекторальних робочих групах в онлайн та офлайн форматі.

З метою підтримки людей, які є вразливими категоріями громадян Запорізької міської територіальної громади та потребували допомоги упродовж опалювальних сезонів 2023-2024 року та 2024-2025 року, управлінням проведена робота з районними адміністраціями міста, представниками пенсійного фонду та соціального захисту з метою встановлення даних щодо потреби у деревині паливній вразливих верств населення в розрізі категорій, кількості осіб/домогосподарств, які планується забезпечити за рахунок місцевих бюджетів та визначення форми надання допомоги.

Відповідно до рішення виконкому міської ради від 18.04.2023 №238 «Про використання деревини видалених дерев на території м.Запоріжжя», протягом року на безоплатній основі передавалась деревина видалених дерев на території м.Запоріжжя соціально незахищеним категоріям населення, які мають пічне опалення, за списками районних адміністрацій Запорізької міської ради по районах.

Управлінням забезпечено супровід роботи постійної комісії міської ради з питань екології.

На засіданнях постійної комісії у 2024 році були винесені та розглянуті питання у сфері охорони навколишнього природного середовища серед них: питання фінансування природоохоронних заходів; питання виконання заходів, передбачених Угодою про спільні дії Запорізької міської ради та промислових підприємств у сфері покращення стану довкілля м. Запоріжжя від 15.10.2020 та Меморандумом про спільні дії Запорізької міської ради та підприємств ПАТ «Запоріжсталь», ПрАТ «Запоріжжкокс», ПрАТ «ЗАПОРІЖВОГНЕТРИВ», ТОВ «Запорізький ливарно-механічний завод» у сфері покращення стану довкілля м. Запоріжжя від 18.11.2020; питання проведення робіт щодо боротьби з карантинними рослинами на території м. Запоріжжя у 2024 році.

Протягом 2024 року управлінням було підготовлено та винесено на затвердження 18 проєктів рішень виконавчого комітету Запорізької міської ради та 10 проєктів рішення Запорізької міської ради.